

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia Kościoła w Polsce: okres nowożytny
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of the Church in Poland: early modern age
Kierunek studiów	Teologia (Kurs B)
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Jarosław R. Marczewski

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	4	4
konwersatorium			
ćwiczenia	15	4	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 - znajomość historii Polski na poziomie szkoły średniej. W2 - znajomość zagadnień z historii Kościoła w Polsce w okresie średniowiecza.

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Zapoznanie studentów z najważniejszymi zagadnieniami z dziejów Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej w kontekście wydarzeń ogólnohistorycznych, z jednoczesnym uwrażliwieniem na zachodzące procesy historyczne.
C2 – Przygotowanie studentów do interpretowania, analizowania i wyjaśniania procesów dziejowych oraz formułowania samodzielnych ocen i krytycznego podejścia do poszczególnych wydarzeń historycznych w zakresie dziejów Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma pogłębioną wiedzę o historii Kościoła w Polsce, w szczególności w zakresie jego nowożytnych dziejów, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować	T_W01
W_02	Student ma pogłębioną wiedzę o roli nowożytnych struktur kościelnych w życiu społecznym	T_W04
W_03	Student ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę, obejmującą historię Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej, dającą możliwość podjęcia dalszych studiów	T_W09
W_04	Student ma szczegółową wiedzę z dyscyplin teologicznych powiązanych z problematyką historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_W012
W_05	Student rozumie kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii doby nowożytnej	T_W017
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi samodzielnie korzystać ze źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy teologicznej	T_U01
U_02	Student posiada umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów historiograficznych dotyczących dziejów Kościoła doby nowożytnej w Polsce oraz w zakresie opracowanie i prezentacji wyników badań złożonych problemów	T_U02
U_03	Student potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych w zakresie zagadnień dotyczących historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej zarówno na płaszczyźnie specjalistycznej, jak też popularnej	T_U04
U_04	Student posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania różnych prac pisemnych w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_U05
U_05	Studeny posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, prowadzenia merytorycznej dyskusji światopoglądowej dotyczącej zagadnień z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_U06
U_06	Student umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własnym rozwojem osobowym i karierą zawodową	T_U09
U_07	Student posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie dyscyplin pomocniczych historii Kościoła, zwłaszcza chronologii, numizmatyki i heraldyki kościelnej	T_U12
U_08	Student potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych poglądów teologicznych i wytworów polskiej kultury doby nowożytnej w celu określenia ich znaczenia w procesie historycznym	T_U16

U_09	Student posiada podstawową umiejętność uwzględniania w badaniach źródeł historycznych w języku łacińskim, powiązanych z dziejami Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_U17
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student posiada krytyczną ocenę poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności w kontekście pracy nad zdobywaniem wiedzy z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_K01
K_02	Student uznaje złożoność rzeczywistości kościelnej i czyni zadość potrzebie interdyscyplinarnego podejścia do zagadnień z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_K02
K_03	Student uznaje znaczenie formacji religijno-duchowej do podejmowania dyskusji nad rozwiązywaniem spornych kwestii z zakresu historii Kościoła w Polsce w dobie nowożytnej	T_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Reformacja protestancka w Polsce. Reforma Kościoła – wprowadzenie reformy trydenckiej. Dzieje unii brzeskiej i prawosławia w latach 1648-1795 (wojny kozackie, synod zamojski, odrodzenie prawosławia). Kościół polski w dobie potopu szwedzkiego (obrona Jasnej Góry, śluby lwowskie i ich znaczenie w dziejach polskiej religijności). Kościół wobec wojen tureckich (odsiecz wiedeńska). Losy protestantyzmu polskiego w latach 1648-1795 (protestanci a potop szwedzki, arianie i bracia czescy, sprawa toruńska, ograniczenia prawne i ingerencja obcych mocarstw). Religijne aspekty konfederacji barskiej. Stan organizacyjny Kościoła polskiego na przełomie XVII i XVIII w. (organizacja metropolitalna i diecezjalna, rola sufraganatów, oficjalatów, archidiakonatów, dekanatów, kapituł, stan szkolnictwa parafialnego, średniego i wyższego, seminaria duchowne). Prymasostwo polskie (historia prymasostwa, prerogatywy prymasów Polski). Tendencje autonomiczne w Kościele polskim (konkordat wschowski). Kościół polski w dobie oświecenia. Jakub Frank i frankiści. Kościół katolicki pod zaborem rosyjskim 1772-1815 (reorganizacja Kościoła, Kolegium Duchowne w Petersburgu). Kościół katolicki pod zaborem pruskim 1772-1815 (reorganizacja Kościoła, polityka germanizacyjna). Kościół katolicki pod zaborem austriackim 1772-1815 (reorganizacja Kościoła, recepcja józefinizmu). Polityka kościelna w Księstwie Warszawskim. Organizacja i sytuacja prawna Kościoła łacińskiego w Cesarstwie Rosyjskim. Organizacja i sytuacja prawna Kościoła łacińskiego w Królestwie Polskim do 1863 r. Kościół wobec powstania listopadowego i powstania styczniowego. Sytuacja Kościoła łacińskiego w Królestwie Polskim po 1863 r. Organizacja i charakterystyka życia kościelnego pod zaborem pruskim (bulla „De salute animarum”, zatarg o małżeństwa mieszane, kulturkampf). Organizacja, sytuacja prawna i charakterystyka życia kościelnego pod zaborem austriackim (reorganizacja struktur kościelnych, rzeź galicyjska, autonomia życia narodowego, concordia łacińsko-unicka). Losy Kościoła unickiego w Cesarstwie Rosyjskim i Królestwie Polskim. Kościół polski a sobór watykański I. Mariawityzm. Kościół polsko-katolicki. Sytuacja prawna i organizacja Kościoła katolickiego w II RP. Organizacje kościelne i szkolnictwo katolickie w II RP. Kościół greckokatolicki i neounia w II RP. Prymas August Hlond. Sytuacja Kościoła na ziemiach wcielonych do III Rzeszy podczas II wojny światowej. Sytuacja Kościoła w Generalnej Guberni podczas II wojny światowej. Sytuacja Kościoła pod okupacją sowiecką. Kościół wobec eksterminacji narodu polskiego i żydowskiego. Stolica Apostolska a Polska w czasie II wojny światowej. Sytuacja prawna i organizacyjna Kościoła w PRL. Prymas Tysiąclecia. Polska na soborze watykańskim II. Sacrum Poloniae Millenium. Ks. Jerzy Popiełuszko. Papież Jan Paweł II i Polska. Sytuacja prawna i reorganizacja Kościoła w III RP. Kościół greckokatolicki w PRL i III RP

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_02	Praca z tekstem	Referat	Plik z referatem
W_03	Praca z tekstem	Test	Uzupełniony i oceniony test
W_04	Wykład konwersatoryjny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_05	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_02	Prezentacja ustna	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Przygotowanie eseju	Esej	Sprawdzony i oceniony esej
U_05	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_06	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_07	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_08	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_09	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi:

1. Aktywność studentów podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dialogi).
2. Przygotowanie referatu.
3. Przygotowanie eseju.
4. Wyniki testów sprawdzających.
5. Wynik egzaminu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	55

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
B. Kumor, Z. Obertyński, Historia Kościoła w Polsce, t. II, cz. 1-2, Poznań 1979; B. Kumor, Historia Kościoła, t. VI-VIII, Lublin 1985-1995; Chryścijaństwo w Polsce, red. J. Kłoczowski, Lublin 1992; M. Banaszak, Historia Kościoła Katolickiego, t. III-IV, Warszawa 1989-1992; Kościół w II Rzeczypospolitej, red. Z. Zieliński, S. Wilk, Lublin 1980; Życie religijne w Polsce pod okupacją hitlerowską 1939-1945, red. Z. Zieliński, Katowice 1982; Życie religijne w Polsce pod okupacją 1939-1945. Metropolie wileńska i lwowska, zakony, red. Z. Zieliński, Katowice 1992; Z. Zieliński, Kościół w Polsce 1944-2002, Radom 2003.

Literatura uzupełniająca

Cieślak Stanisław, Kardynał Adam Kozłowiecki, Kraków 2008; Drążek Czesław S.J., Jan Beyzym, Kraków 2004; Dziedzic Małgorzata, Dziedzic Stanisław, Arcybiskup Józef Bilczewski, Kraków 2012; Dziedzic Małgorzata, Dziedzic Stanisław, Ojciec Serafin Kaszuba, Kraków 2008; Dziuba Andrzej Franciszek, Kardynał Stefan Wyszyński, Kraków 2010; Inglot Marek S.J., Karol Antoniewicz, Kraków 2001; Kijas Zdzisław Józef Ofm Conv, Św. Maksymilian Kolbe, Kraków 2011; Kowalczyk Zygmunt, Kardynał Mieczysław Halka Ledóchowski, Kraków 2005; Panuś Kazimierz, Bł. Aniela Salawa, Kraków 2006; Panuś Kazimierz, Bł. Edmund Bojanowski, Kraków 2009; Panuś Kazimierz, Matka Klara Ludwika Szczęsna, Kraków 2007; Prokop Krzysztof Rafał, Adam Naruszewicz, Kraków 2010; Prokop Krzysztof Rafał, Kardynał Stanisław Hozjusz, Kraków 2008; Prokop Krzysztof Rafał, Św. Rafał Kalinowski, Kraków 2007; Rożek Michał, Kardynał Sapieha, Kraków 2007; Rożek Michał, Święty Brat Albert, Kraków 2005; Sochoń Jan, Ks. Jerzy Popiełuszko, Kraków 2010; Wilkońska Joanna, Jan Paweł II, Kraków 2011; Witko Andrzej, Święta Faustyna, Kraków 2006.